

Pregó VII Fira del Fajol de Batet de la Serra

F. Xavier Puig i Oliveras

Can Frontana, 12 de febrer de 2012

Alcalde d'Olot, alcalde de Batet, autoritats, veïnes i veïns de Batet, amigues i amics que ens visiteu, bon dia a tothom.

Permeteu-me però que comenci amb una especial salutació a tota la gent de la Junta Veïnal de Batet i a la Colla dels amics del Fajol, als quals vull agrair, d'entrada, la invitació a participar en l'acte d'obertura de la VII Fira del Fajol.

Us ho agraeixo molt però també us he de reconèixer la meva sorpresa quan, fa uns mesos, en Tavi, en Pere i la Carme em varen proposar fer el pregó de la fira d'enguany. Tot i que la seva proposta suposa un autèntic honor, al principi vaig dubtar si l'havia d'acceptar, no només per la responsabilitat que comporta per algú que no ha fet mai cap pregó sinó també perquè la meva relació amb Batet, tot i que intensa ens els darrers deu anys, és, si més no, diferent de la que puguin tenir els veïns il·lustres que m'han precedit en aquest mateix acte o veïns que ben segur es mereixen aquest honor més que no pas jo. Segurament us podria parlar millor de mil detalls sobre murs i camins, granges, teulades, façanes, portes i finestres de moltes masies de Batet però segur que no us puc explicar massa vivències personals.

Tant se val, després d'alguna maniobra evasiva que els vostres representants es varen encarregar de contrarestar, aquí em teniu. Potser les meves arrels en un mas, en el caire del volcà de la Crosa, també antigament afectat per explotacions de greda i situat a Estanyol, municipi pedani de Bescanó igual que Batet ho és d'Olot, em donin una petita llicència per ser avui aquí. Sembla doncs que el destí, d'una o d'altra manera, s'ha entestat a mantenir-me prop de volcans.

El cert, però, és que a mesura que vaig anar rumiant aquest pregó m'anaven venint al cap coses en les quals potser algun cop havia pensat, fins i tot conversat, i que ara, aprofitant l'oportunitat que em doneu, puc pronunciar en veu alta.

Penso, per damunt de tot que, més enllà de la meva persona, el fet que hagueu pensat en el Parc natural a l'hora de fer el pregó d'enguany és un reconeixement a la trajectòria i a la feina de totes les persones que m'han precedit i que hem tingut la sort, a través de la nostra feina en el Parc natural, de conèixer Batet, treballar amb la seva gent i el seu territori.

Mireu, entre la gent del "ram" dels espais naturals protegits ens entestem sovint en allò que en diem avaluació de la gestió, és a dir, a mesurar si ho fem millor o pitjor, i ens trenquem les banyes a trobar allò que tan apassionadament en diem indicadors, xifres més o menys encertades que suposadament ens han de donar mesura de

l'efectivitat de la nostra feina de cara a la conservació del territori. No negaré la seva utilitat però per a mi aquesta mesura arriba també, cada dia, d'infinatat de maneres menys tangibles i quantificables. Ens arriba en forma del que jo he batejat alguna vegada com a "retorns".

I els retorns són petits detalls quotidians, fets sense importància aparent, anècdotes, comentaris, converses de bar, àpats inesperats, escrits, opinions, gestos, invitacions. Tots aquests retorns són per a mi la millor mesura. Com diuen encertadament els *Manel* en una de les seves cançons: "*I, a vegades, una tonteria de sobte ens indica que ens en sortim. I, a vegades, una carambola de sobte ens demostra que ens en sortim*".

Creieu-me si us dic que l'oportunitat de fer aquest pregó és, sense cap mena dubte, un gran retorn.

Però no hi pot haver retorns sense històries viscudes i la relació del Parc i Batet de la Serra és una història que ve de lluny. Tant de lluny que ens podríem atrevir a dir que comença molt abans de la seva creació efectiva perquè, de fet, Batet es converteix una mica en bressol del Parc Natural des del mateix moment en què els moviments populars a mitjans dels anys setanta encetaren decididament les reivindicacions de protecció de la Zona Volcànica davant les extraccions industrials de greda del Crosat. Tots recordem l'esforç que es va de fer per salvar-lo de la destrucció a què estava abocat. Avui ens sentim orgullosos de tenir-lo encara convertit en icona del parc i de la conservació.

I sí, amics, des d'aquell llunyà mes de març de 1982, en què el Parlament de Catalunya declarava el primer Parc natural, el de la Zona Volcànica de la Garrotxa, ens contempen ja 30 anys d'història. 30 anys d'història del Parc natural que no han estat exempts de dificultats i alguns recels per totes les parts però que ens han anat ensenyant a tots moltes coses que els dies no han arribat mai a conèixer. Mirant enrere, una altra de les bones maneres de prendre mesura a la feina feta, hom pren consciència que, al cap dels anys, podem parlar d'una història d'entesa que, amb més o menys encerts, ha sabut superar les dificultats i arribar a un desenllaç positiu.

Avui és motiu de satisfacció comprovar que el parc és vist com a un element dinamitzador del territori i com a font de noves oportunitats.

I això, fora d'aquí, és sovint motiu d'admiració. Us explicaré un petit secret. Moltes vegades a la gent del parc se'ns demana que anem a explicar el que hem anomenat *model de gestió*, dit en altres paraules, el "com ens ho fem", talment com si existís alguna mena de recepta màgica perquè un espai protegit funcioni. Doncs sincerament jo no conec aquesta recepta, però sí que sé que si existís tindria grans

dosis d'un ingredient que no es ven a la fira d'avui però que en aquesta comarca i especialment a Batet n'hi ha a cabassats. Aquest ingredient no és altra que l'estima de la gent pel seu territori.

De la mateixa manera que dos no es barallen si un no vol també és cert que si un no vol dos no s'entenen i, per tant, no vull deixar passar l'ocasió que em doneu per agrair-vos la vostra comprensió i el vostre suport per la tasca que duem a terme des del parc. Ho diré un cop més, sense vosaltres aquesta tasca no seria possible.

Recordo perfectament que un dels primers comentaris que vaig sentir sobre Batet va ser ara fa més de vint anys, en una reunió a l'entorn de qüestions urbanístiques, on algú va definir Batet com un "*indret assolellat, amb bona vista, prop d'Olot i per això perfecte per urbanitzar-hi*". La frase parla per si sola i no mereix comentari. Afortunadament estic convençut que tothom és més conscient que mai que, quan parlem de Batet de la Serra estem parlant d'un indret d'un valor extraordinari, un indret irrepetible i privilegiat, no només pel seu singular origen volcànic sinó pel seu paisatge excepcional, herència del treball i la cura de moltes generacions que han sabut combinar aquest mosaic de conreus, prats, pastures i bosquets, de masies i camins.

Volem que això es conservi, volem que aquesta impressió poderosa persisteixi, perquè els nostres fills i els fills dels nostres fills puguin continuar gaudint-ne.

En aquesta tasca ens trobem tots, més enllà de la nostra professió, més enllà, per a molts, del nostre origen. Sigui per la raó que sigui, haguem nascut aquí, hi vivim o hi treballem, compartim el desig de preservar la bellesa, l'encant, la calma profunda, la diversitat i la riquesa d'aquest indret.

Però cal que mantinguem viu i no perdem mai de vista aquest objectiu comú perquè superades les èpoques d'extraccions al Crosbat els anys ens han portat també nous reptes que ens exigiran nous esforços. Les noves infraestructures, les pressions urbanístiques, el manteniment de l'activitat agrària, l'avenç de les masses forestals, el canvi climàtic, la conservació de la biodiversitat natural o, sense anar més lluny, la conservació de la biodiversitat en les plantes conreades, en són només alguns exemples.

I ja hem començat a donar-hi resposta. No en va la Fira del Fajol i les jornades sobre productes agroalimentaris locals que es fan cada any també a Batet, coincidint amb la Fira, varen néixer amb la inquietud d'aportar el seu gra de sorra en aquest nou context. La preocupació per conservar la diversitat agrària ha augmentat a mida que aquest patrimoni iniciava un perillós procés de desaparició. La

seva justificació és clara i múltiple: des de l'interès històric, cultural, biològic o ecològic, fins al paisatgístic i gastronòmic. El fajol és segurament el conreu d'aquesta zona en el qual podem reconèixer més clarament tots aquests aspectes.

Per això, des de la primera edició de la fira del fajol l'any 2006, l'equip de gestió del Parc Natural hi ha volgut col·laborar activament. De fet, ja un any abans, el Parc ja havia participat en l'organització conjuntament amb el SIGMA, de la I jornada sobre productes agroalimentaris locals.

En aquest moment voldria tenir un especial record per la figura d'en Jordi Falgarona, membre de l'equip del Parc fins l'any 2010, i qui, per molts dels aquí presents estarà sempre lligat als orígens d'aquesta fira perquè, sens dubte, la seva empenta i dinamisme hi varen tenir un paper clau. Recordo especialment el seu esforç, en la segona edició de la fira, en coordinar una exposició de plafons divulgatius que donaven a conèixer el col·lectiu de productors compromesos en la conservació dels valors naturals i culturals del territori i que servia, al mateix temps, per promocionar-ne els productes. Es tractava de generar accions conjuntes de valorització que possessin l'accent en la estreta relació entre la conservació dels valors de la zona i la producció agrícola i ramadera local.

Aquest és l'esperit que hem volgut mantenir i transmetre tots els que, d'aleshores ençà, hem estat implicats en la fira del Fajol i les jornades de producte local.

El parc està compromès amb vosaltres per aconseguir, entre tots, un futur encara millor, que permeti posar en valor tots aquests atractius, de manera que no només perdurin i millorin, sinó que puguin contribuir a millorar la nostra qualitat de vida i donar-nos noves oportunitats.

Us felicito doncs per fer possible un any més aquesta fira, una magnífica iniciativa que és, per sobre de tot, el reflex del vostre compromís amb el territori i la seva gent. Per això vull desitjar-vos una gran Fira i que, per descomptat, en puguem celebrar tots junts moltes més.

Veïnes, veïns, amigues i amics que ens acompanyeu, **BONA FIRA DEL FAJOL!**

F. Xavier Puig i Oliveras, Can Frontana, 12 de febrer de 2012